

31.01.2025

Dnro 76/03.04.04.04.10/2024

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittaja Piia Taipola

Päätökset, joista valitetaan

Pelkosenniemen kunnanvaltuusto 15.12.2023

- § 142 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
- § 143 Pöytäkirjan tarkastajien valinta
- § 144 Asialistan ja kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen
- § 145 Kunnanjohtajan ajankohtaiskatsaus
- § 146 Talousarvion 2023 tarkistaminen
- § 147 Pelkosenniemen-Savukosken kiinteistö kuntayhtymän talousarvio 2024
- § 148 Pelkosenniemen kunnan eroaminen Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä
- § 149 Hallintosäännön tarkistaminen
- § 150 Kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousaikataulu kevät 2024
- § 151 Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet
- § 152 Muut asiat

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valtuuston kokouksessa tehdyt päätökset on kumottava. Pelkosenniemen kunnan on korvattava valittajan oikeudenkäyntikulut. Pelkosenniemen kunta on määrättävä noudattamaan tietosuoja-asetusta ja -lakeja, kun se julkaisee valituksen kunnanhallituksen sivuilla.

Kunnanvaltuuston kokouksessa tehdyt päätökset ovat lainvastaisia, koska kokouksen asiat valmistelleen kunnanhallituksen jäsenet Tero Luoma-aho ja Anna-Kaisa Luoma-aho ovat kuntalain 73 §:n 1 momentin 4 kohdan nojalla vaalikelvottomia kunnanhallitukseen.

Päätökset § 148 ja § 149 on valmisteltu kunnanhallituksen kokouksessa samana päivänä kuin valtuuston kokous on pidetty, vaikka hallintosäännön 97 §:n mukaan kokouksen esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä

asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi mahdollisine liitteineen, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä. Valtuuston pöytäkirjasta ei ilmene esteenä olevia erityisiä syitä. Koska erityisiä syitä ei ole esitetty, asiat olisi tullut siirtää seuraavan kokouksen käsiteltäväksi.

Valittaja on valittanut myös kuntayhtymän purkamista koskevasta asiasta. Päätöksellä § 148 kierretään tuon valituksen vireilläolovaikutusta. Kunnan tarkoituksena on saada kuntayhtymä purkautumaan eroamalla kuntayhtymästä, missä on kyse oikeuden väärinkäytöstä.

Asian käsittely ja selvittäminen

Kunnanhallitus on antamassaan lausunnossa todennut, että valitus on perusteeton ja katsonut, että se tulee hylätä. Lisäksi kunnanhallitus on vaatinut, että valittaja velvoitetaan korvaamaan kunnan oikeudenkäyntikulut ja määrätään pitämään omat oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Valittaja on antamassaan vastaselityksessä vaatinut ensisijaisesti Pelkosenniemen kunnan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen hylkäämistä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus ei tutki vaatimusta, jonka mukaan hallinto-oikeuden on määrättävä Pelkosenniemen kunta noudattamaan tietosuoja-asetusta ja -lakeja.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta valituksen valtuuston 15.12.2023 tekemistä päätöksistä § 142, § 143, § 144, § 145, § 150, § 151 ja § 152. Hallinto-oikeus poistaa päätökseen § 148 virheellisesti liitetyn valituskiellon.

Hallinto-oikeus jättää tutkimatta vaalikelpoisuutta koskevan valitusperusteen.

Muilta osin hallinto-oikeus on tutkinut asian ja hylkää valituksen sekä oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset.

Perustelut

Tutkimatta jättäminen

Tietosuoja-asetuksen ja -lakien noudattaminen

Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n säännös huomioon ottaen antaa ennalta määräyksiä tietosuoja-asetuksen ja -lakien noudattamisesta.

Valituskelvottomat päätökset

Kuntalain 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta.

Valtuuston 15.12.2023 tekemät päätökset § 142, § 143, § 144, § 145, § 150, § 151 ja § 152 eivät sisällä sellaisia ratkaisuja, joista saa edellä mainittu kuntalain säännös huomioon ottaen tehdä erikseen kunnallisvalituksen. Valitus on jätettävä mainituilta osin tutkimatta.

Vaalikelpoisuutta koskeva valitusperuste

Taipola on katsonut, että valtuustossa käsiteltyjen asioiden valmistelu on tapahtunut virheellisessä järjestyksessä, koska kunnanhallituksen jäsenet Tero Luoma-aho ja Anna-Kaisa Luoma-aho eivät ole olleet vaalikelpoisia kunnanhallitukseen.

Kuntalain 73 §:ssä on säädetty vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen. Vaalikelpoisuuden menettämisestä on säädetty kuntalain 78 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan jos luottamushenkilö menettää vaalikelpoisuutensa, hänet valinnut toimielin toteaa luottamustoimen päättyneeksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että kysymys edellä mainittujen henkilöiden vaalikelpoisuudesta on ratkaistu siinä yhteydessä, kun heidät on valittu kunnanhallitukseen, jolloin asia on myös voitu saattaa hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Päätös on sittemmin saanut lainvoiman. Nyt käsiteltävillä päätöksillä ei ole ratkaistu kysymystä henkilöiden vaalikelpoisuudesta, eikä myöskään sitä, ovatko he mahdollisesti myöhemmin menettäneet vaalikelpoisuutensa. Näin ollen hallinto-oikeus ei voi ottaa tässä yhteydessä ratkaistavakseen kysymystä mainittujen henkilöiden vaalikelpoisuudesta. Valittajan esittämä vaalikelpoisuutta koskeva valitusperuste on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Asioiden valmistelu kunnanhallituksessa

Valittaja on pitänyt päätöksien § 148 ja § 149 valmistelua hallintosäännön 97 §:n vastaisena, koska päätös § 148 on valmisteltu kunnanhallituksen kokouksessa samana päivänä kuin valtuuston kokous on pidetty ja päätös § 149 osin samana päivänä. Valittaja on todennut, että valtuusto ei ole saanut materiaalia ja päätösehdotusta ennakkoon, eikä pöytäkirjasta ilmene hallintosäännössä tarkoitettuja esteenä olleita erityisiä syitä. Asioita ei olisi siten saanut käsitellä.

Pelkosenniemen kunnan päätöksentekohetkellä voimassa olleen hallintosäännön valtuuston kokouksen esityslistaa koskevan 97 §:n mukaan esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi mahdollisine liitteineen, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

§ 148

Päätöksen § 148 mukaan Pelkosenniemen kunta ilmoittaa eroavansa Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä, koska purkusopimuksen täytäntöönpano ei etene ja koska epävarmuus kiinteistökuntayhtymän korjausinvestointiohjelman toteutumattomuudesta kasvattaa kiinteistöriskiä kuntayhtymän ja Pelkosenniemen kunnan kannalta. Valtuuston 22.9.2024 tekemä purkusopimusta koskeva päätös ei ole enää relevantti, ja purkusopimus valmistellaan uudelleen valtuustojen päätettäväksi.

Valtuuston kokouksen kokouskutsuun on §:n 148 kohdalle merkitty käsiteltäväksi asiaksi Pelkosenniemen kunnan eroaminen Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä. Kokouskutsun liitteenä olleeseen esityslistaan on merkitty, että kunnanhallitus käsittelee asiaa 15.12.2023 kokouksessaan ja päätösesitys tuodaan valtuuston kokoukseen.

Kunnanhallituksen antamassa lausunnossa on todettu, että kunnanhallitus on 7.12.2023 päättänyt, että Pelkosenniemen-Savukosken kiinteistökuntayhtymälle valmistellaan ilmoitus kuntayhtymästä eroamiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä kiinteistöriskistä johtuen. Lisäksi kunnanhallitus on päättänyt pitää 15.12.2023 ylimääräisen kokouksen ennen valtuuston samana päivänä alkavaa kokousta. Kunnanhallituksen kokouksen 15.12.2023 esityslista on julkaistu 8.12., ja se on sisältänyt kunnanjohtajan kunnanhallitukselle antaman päätösesityksen, jonka mukaan Pelkosenniemen kunta ilmoittaa eroavansa Pelkosenniemen-Savukosken kuntayhtymästä. Valtuuston kokouksen asialista on hyväksytty kokouksen työjärjestykseksi. Kokouksessa ei ole käsitelty lisäasioita ja valtuuston päätöksenteko on tapahtunut kunnanhallituksen päätösesitysten pohjalta. Valtuuston kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että valtuusto on hyväksynyt kunnanhallituksen 15.12.2023 päättämän päätösesityksen sellaisenaan.

§ 149

Päätöksen § 149 mukaan valtuusto on hyväksynyt kunnan 1.1.2024 voimaan astuvan hallintosäännön päätöksen liitteen mukaisena päätöksestä ilmenevin lisäyksin ja muutoksin.

Valtuuston kokouksen kokouskutsuun on asian § 149 kohdalle merkitty käsiteltäväksi asiaksi hallintosäännön tarkastaminen. Kokouskutsun liitteenä olleeseen esityslistaan on kunnanhallituksen 7.12.2023 päättämäksi esitykseksi merkitty, että valtuusto hyväksyy kunnan 1.1.2024 voimaan astuvan hallintosäännön liitteen mukaisena.

Kunnanhallituksen antamassa lausunnossa on todettu, että valtuuston 15.12.2023 tekemä päätös on pohjautunut kunnanhallituksen 7.12.2023 päättämään päätösesitykseen. Valtuuston pöytäkirjaan on kirjattu, että hallintosääntötyöryhmä on kokoontunut vielä 11.12.2023 ja että kunnanhallitus on käsitellyt asiaa ylimääräisenä asiana 15.12.2023.

Kunnanhallituksen puheenjohtaja on valtuustossa esittänyt valtuutettuna kunnanhallituksessa 15.12.2023 päätetyt täydennykset hallintosääntöön. Valtuusto on hyväksynyt kunnan 1.1.2024 voimaan tulevan hallintosäännön liitteen mukaisena kokouksessa esitetyin lisäyksin ja muutoksin.

Oikeudellinen arvio

Hallinto-oikeus toteaa, että laissa ei ole kuntalain 93 §:n säännöstä tarkemmin säädetty, mitä valtuustoasioiden valmisteluun kuuluu. Sen sijaan kunnan hallintosäännön 97 §:n mukaan kokouskutsun liitteenä on lähetettävä esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset valtuuston päätöksiksi mahdollisine liitteineen, ellei erityisistä syistä muuta johdu. Hallinto-oikeus toteaa, että valtuuston kokouskutsusta ilmenee yksilöidysti valtuuston kokouksessa käsiteltävät asiat. Kunnanhallitus on käsitellyt §:ää 148 ja §:ää 149 vielä valtuuston kokouspäivänä 15.12.2023. Valtuuston esityslistasta, valtuuston pöytäkirjasta tai kunnanhallituksen lausunnosta ei ilmene tämän lisäksi muuta erityistä syytä sille, miksi lopullisia ehdotuksia valtuuston päätöksiksi ei ole ollut jo valtuuston kokouskutsun liitteenä. Ilmeistä on kuitenkin, että tämä on johtunut edellä todetusta valmistelun keskeneräisyydestä ja toisaalta siitä, että puheena olevat asiat on ollut luonteensa vuoksi tarve saada valtuuston päätettäväksi vielä vuonna 2023.

Hallinto-oikeus toteaa, että kunnanhallituksen menettely ei vastaa kaikilta osin hallintosäännön 97 §:n määräystä. Valtuuston toimivaltaan on kuitenkin viime kädessä kuulunut sen arvioiminen, onko asiassa suoritettu valmistelu ollut sisällöllisesti riittävää ja onko sillä ollut käytettävissään hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaiset asian ratkaisemiseksi riittävät ja tarpeelliset tiedot sekä selvitykset, vai haluaako se mahdollisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi lisäselvityksen hankkimiseksi. Näin ollen ja kun valtuusto on ottanut asiat kunnanhallituksen asiassa suorittaman valmistelun pohjalta päätettäväkseen siirtämättä niitä uudelleen valmisteltaviksi, hallinto-oikeus katsoo, etteivät mainitut päätökset ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä hallintosäännön 97 §:n vastaisuutta koskevan valitusperusteen johdosta.

Muut valitusperusteet ja hallinto-oikeuden johtopäätös

Valtuuston päätöstä ilmoittaa kunnan eroamisesta Pelkosenniemen-Savukosken kiinteistö kuntayhtymästä ei voida pitää lainvastaisena sen johdosta, että valittaja on valittanut myös kuntayhtymän purkamista koskevasta asiasta.

Valtuuston päätökset eivät ole tutkituilta osin valittajan mainitsemilla perusteilla virheellisessä järjestyksessä syntyneitä taikka muutoinkaan lainvastaisia, eikä päätösten kumoamiseen valituksen johdosta ole aiheutta.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Valittajan esittämiä vaatimuksia ei voida pitää oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla ilmeisen perusteettomina, minkä vuoksi myöskään valittaja ei ole velvollinen korvaamaan Pelkosenniemen kunnan oikeudenkäyntikuluja.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom 1 k ja 95 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valitus valituslupahakemuksineen on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Selostus valitusluvan myöntämisen edellytyksistä ja hakumenettelystä on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Anna-Kaisa Marski, Riitta Arjas ja Henri Matinolli.

Esittelevä jäsen

Henri Matinolli

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös valittaja, sähköpostitse

Oikeudenkäyntimaksu
270 euroa

Jäljennös maksutta Pelkosenniemen kunnanhallitus, sähköpostitse

Päätöksestä on viipymättä julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:ssä säädetyllä tavalla.

Oikeudenkäyntimaksun peruste

Tuomioistuinmaksulaki

Oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021)

Ohje oikeudenkäyntimaksua koskevan oikaisuvaatimuksen tekemiselle

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä päätöksen esittelijältä kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Oikaisuvaatimus toimitetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Osoite: PL 189 (Torikatu 34-40), 90101 OULU

Puhelin: 029 56 42800 **Telekopio:** 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>